

WTS Godišnja publikacija o izvorima finansiranja
**Subvencije po novom
radnom mestu**

1. Uvod

Poštovani čitaoci,

Već skoro deset godina naš konsultantski tim se svakodnevno trudi da olakša svojim klijentima, multinacionalnim i domaćim kompanijama, prilagođavanje često vrlo izazovnom srpskom tržištu i nacionalnom regulatornom okruženju. Jedan od ključnih izazova sa kojima se kompanije u Srbiji susreću je pribavljanje finansijskih sredstava za postojeće i nove investicije. Istovremeno, prema podacima Narodne banke Srbije, bankarski sektor upravlja aktivom koja čini preko 90% finansijskog tržišta. To znači da kompanije imaju vrlo sužen izbor opcija za finansiranje, naročito ukoliko nisu u mogućnosti da odgovore na rigorozne zahteve komercijalnih banaka.

Sagledavajući potrebe privatnog realnog sektora u Srbiji, odlučili smo da pripremimo seriju tekstova o povoljnim izvorima finansiranja koji su na raspolaganju srpskim privrednim društvima. Tekstovi će biti prvenstveno namenjenim preduzetnim ljudima i kompanijama koji su u potrazi za izvorima finansiranja tekućih i novih projekata i poduhvata. Prvi oblik finansiranja koji će biti analiziran su subvencije po novom radnom mestu.

Tekst je pripremljen na bazi trenutno dostupnih javnih informacija i trenutno važeće regulative. Koncipiran je na način da pruža opšte informacije o raspoloživim opcijama za finansiranje i ne predstavlja uslugu profesionalnog savetovanja. Ukoliko planirate nove poslovne poduhvate i neophodna su Vam povoljna finansijska sredstva, možete se obratiti našem konsultantskom timu za usluge podrške.

2. Subvencije za ulaganja u proizvodnom sektoru i sektoru servisnih centara

Finansijski najznačajniji i medijski najviše praćen oblik državnih podsticaja su podsticaji koje Razvojna agencija Srbije (u nastavku: **RAS**) i Ministarstvo privrede Republike Srbije dodeljuju za direktne investicije i otvaranje novih radnih mesta. U medijima se ovaj oblik podsticaja obično naziva "subvencijama za otvaranje novih radnih mesta" i često se neopravdano tvrdi kako je taj oblik podsticaja namenjen isključivo inostranim investitorima. U ovoj tački će se analizirati regulatorni okvir, koji se u medijskim raspravama o subvencijama često zanemaruje.

2.1. Koji su ključni izvori prava?

Oblast je regulisana uredbama Vlade Republike Srbije, pre svega **Uredbom o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 1/2019)** (u nastavku: Uredba), na osnovu koje investitori Ministarstvu privrede podnose biznis plan sa detaljima projekta za koji žele da dobiju subvencije, kao i ostalu neophodnu dokumentaciju.

2.2. Da li se subvencije dodeljuju samo stranim investitorima?

Prema Uredbi, investitor može biti domaće ili strano privredno društvo (domaće privredno društvo je privredno društvo registrovano u Srbiji u srpskom APR-u, strano privredno društvo je privredno društvo registrovano u drugoj zemlji). Dakle, da li je investitor u domaćem ili inostranom privatnom vlasništvu nije značajno pitanje sa aspekta Uredbe. Ukoliko je investitor strano privredno društvo, neophodno je da osnuje zavisno privredno društvo u Srbiji kako bi izvelo projekat (korisnik sredstava).

2.3. Za ulaganja u kojim sektorima se mogu dodeliti subvencije?

Subvencije **se mogu odobriti** za projekte u sledećim delatnostima:

- » Proizvodni sektor
- » Sektor usluga servisnih centara i podrške poslovnim operacijama: usluge koje se pružaju putem informaciono – komunikacionih tehnologija prevashodno korisnicima van teritorije Republike Srbije

Subvencije **se ne mogu odobriti** za projekte u sledećim delatnostima:

- » Sektor saobraćaja
- » Razvoj softvera sem ukoliko nije u funkciji unapređenja proizvoda, proizvodnog procesa ili pružanja usluga servisnih centara
- » Ugostiteljstvo
- » Igre na sreću
- » Trgovina
- » Proizvodnja sintetičkih vlakana, uglja i čelika
- » Rudarstvo
- » Prerada duvana i proizvodnja duvanskih prerađevina
- » Proizvodnja oružja i municije
- » Brodogradnja pomorskih trgovačkih plovila na sopstveni pogon preko 100 bruto registrovanih tona
- » Izgradnja aerodroma
- » Komunalne delatnosti
- » Sektor energetike
- » Sektor širokopojasne mreže
- » Sektor ribarstva i akvakulture

2.4. Da li se investicija može realizovati u bilo kojoj opštini u Srbiji?

Investicija se može realizovati bilo gde na teritoriji Republike Srbije. Sve srpske opštine su razdeljene u pet grupa po stepenu razvijenosti: prva grupa je grupa u kojoj spadaju najrazvijenije opštine, a peta grupa je grupa u koju spadaju najnerazvijenije opštine (devastirana područja). Uredba favorizuje ulaganja u opštine manjeg stepena razvijenosti (niži limiti za prihvatanje investicije i viši nivo mogućih subvencija), o čemu će biti više reči u nastavku poglavlja. Klasifikacija opština po stepenu razvijenosti je

izvršena u **Uredbi o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica za lokalnu samouprave za 2014. godinu.**

2.5. Koji investitori ne mogu konkurisati za subvencije?

Uredba **ne dozvoljava** konkurisanje za subvencije sledećim investitorima:

- » Investitorima u finansijskim teškoćama
- » Investitorima koji imaju dospelu, a neizmirene obaveze po osnovu poreza u Republici Srbiji
- » Investitorima kod kojih je Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave ima učešće u vlasništvu
- » Investitorima koji su u obavezi povraćaja nedozvoljene državne pomoći
- » Investitorima kojima je bio raskinut Ugovor o dodeli sredstava podsticaja, osim u slučaju sporazumnog raskida ugovora

2.6. Koji investitori mogu konkurisati za subvencije?

Subvencije se mogu dodeliti investitorima koji ispunjavaju sledeće kriterijume:

- » Investitorima koji su registrovani u Agenciji za privredne registre. Ukoliko je investitor inostrano privredno društvo, treba da osnuje zavisno privredno društvo u Srbiji za potrebe realizacije projekta
- » Investitorima nad kojima nije pokrenut prethodni stečajni postupak, reorganizacija, stečaj ili likvidacija
- » Investitorima kojima nisu dodeljena sredstva za iste namene (za potrebe istog investicionog projekta)

Prilikom prijave za subvencije, investitor utvrđuje svoju veličinu. Investitor može biti mali, srednji ili veliki:

- » Mali investitor: manje od 50 zaposlenih i godišnji prihodi/bilans stanja manji od 10 miliona EUR
- » Srednji investitor: između 50 i 250 zaposlenih i godišnji prihodi manji od 50 miliona EUR ili godišnji bilans stanja manji od 43 miliona EUR
- » Veliki investitor: preko 250 zaposlenih i godišnji bilans stanja veći od 43 miliona EUR

Napominjemo da ukoliko investitor posluje unutar grupe povezanih pravnih lica veličina se utvrđuje na osnovu pokazatelja na konsolidovanom nivou.

Uslovi za sticanje subvencija su povoljniji za manje investitore. Velikom investitoru će subvencije biti odobrene samo ukoliko dokaže jednu od sledećih tvrdnji:

- » Odobrene subvencije će značajno uticati na veličinu projekta ili na iznos ulaganja
- » Odobrene subvencije će značajno ubrzati realizaciju projekta
- » Odobrene subvencije će omogućiti realizaciju projekta, koji u suprotnom slučaju ne bi mogao biti realizovan

2.7. Za kakve investicije se odobravaju subvencije?

Subvencije se odobravaju za direktne investicije (ulaganja u materijalna i nematerijalna osnovna sredstva kao što su nepokretnosti, proizvodna oprema, licence, patenti, softveri itd.) i zapošljavanje novih zaposlenih, domaćih državljana, na neodređeno vreme i sa punim radnim vremenom. Naime, investitor za potrebe projekta utvrđuje iznos opravdanih troškova, a subvencije se odobravaju u procentu od opravdanih troškova.

Opravdani troškovi su:

- » Ulaganja u materijalna i nematerijalna sredstva od dana podnošenja prijave za dodelu sredstava do dana isteka roka za realizaciju investicionog projekta
- » Troškovi bruto zarada za nove zaposlene u dvogodišnjem periodu nakon dostizanja pune zaposlenosti (nakon što su izvršena sva planirana nova zapošljavanja)

Kao ulaganja u materijalna i nematerijalna sredstva priznaju se i troškovi zakupa poslovnih prostorija u kojima se realizuje projekat u periodu realizacije, pod uslovom da period zakupa od dana isteka roka za realizaciju projekta nije kraći od pet godina za velike investitore, odnosno tri godine za male i srednje investitore. Takođe, kao ulaganja se priznaju i troškovi zakupa imovine (stalne imovine sem zemljišta i poslovnih prostorija) koja ima oblik finansijskog lizinga i sadrži obavezu kupovine imovine na kraju perioda zakupa.

Neophodno je istaći da se za potrebe subvencije opravdavaju samo ulaganja u materijalna i nematerijalna sredstva nastala nakon podnošenja prijave za dodelu sredstava, kao i troškovi bruto zarada onih zaposlenih koji su zaposleni nakon podnošenja prijave za dodelu sredstava. Dakle, u biznis planu investitor prikazuje samo one investicije i zapošljavanja koja će nastati u budućnosti, nije moguće konkurisati za subvencije po osnovu ranijih ulaganja.

Takođe, ugovorena osnovna zarada za svakog novozaposlenog mora biti najmanje 120% minimalne zarade u skladu sa domaćim propisima kojima se uređuju radni odnosi.

Rok za realizaciju investicionog projekta i zapošljavanje novih zaposlenih je do tri godine od dana podnošenja prijave za dodelu sredstava. Nakon zaključivanja Ugovora o dodeli sredstava podsticaja sa Ministarstvom privrede Republike Srbije, moguće je produženje roka do pet godina od dana podnošenja prijave za dodelu sredstava.

Da bi investitor konkurisao svojim investicionim projektom za subvencije, neophodno je da premaši limit u visini kapitalnih ulaganja (ulaganja u materijalna i nematerijalna sredstva, troškovi zakupa poslovnih prostorija i finansijski lizing ostalih osnovnih sredstava – CAPEX) i broja novozaposlenih. Limiti po nivou razvijenosti opštine za proizvodni sektor su:

- » I grupa (najrazvijenije opštine): preko 50 novih radnih mesta i CAPEX viši od 500.000 EUR
- » II grupa: preko 40 novih radnih mesta i CAPEX viši od 400.000 EUR
- » III grupa: preko 30 novih radnih mesta i CAPEX viši od 300.000 EUR
- » IV grupa: preko 20 novih radnih mesta i CAPEX viši od 200.000 EUR
- » V grupa (devastirana područja): preko 10 novih radnih mesta i CAPEX viši od 100.000 UER

Limit za usluge servisnih centara, nezavisno od opštine, je CAPEX viši od 150.000 EUR i otvaranje preko 15 novih radnih mesta.

2.8. Koliki iznos subvencija investitor može ostvariti?

Maksimalni iznosi subvencija po grupama razvijenosti opštine u kojoj se vrši ulaganje su:

- » I grupa: 20% troškova bruto zarada (maksimalno 3.000 EUR po zaposlenom)
- » II grupa: 25% troškova bruto zarada (maksimalno 4.000 EUR po zaposlenom)
- » III grupa: 30% troškova bruto zarada (maksimalno 5.000 EUR po zaposlenom)
- » IV grupa: 35% troškova bruto zarada (maksimalno 6.000 EUR po zaposlenom)
- » V grupa: 40% troškova bruto zarada (maksimalno 7.000 EUR po zaposlenom)

Pored prethodno navedenih iznosa, investitoru se mogu odobriti subvencije u iznosu od 10-30% CAPEX. Dodatna podsticajna sredstva mogu biti odobrena za projekte kojim se otvara preko 200 novih radnih mesta.

Prethodno navedeni iznosi predstavljaju maksimalni nivo subvencija koje Ministarstvo privrede može investitoru odobriti. U praksi, Ministarstvo privrede obično ne odobrava maksimalne iznose sredstava investitorima.

2.9. Kakva je procedura konkurisanja za subvencije?

Investitor može RAS-u podneti pismo o namerama o planiranom projektu u propisanoj formi. Nakon pregleda pisma o namerama, RAS investitoru daje pravno neobavezujuće obaveštenje o mogućem nivou odobrenih subvencija. Nakon toga, investitor podnosi biznis plan i prateću dokumentaciju, na osnovu koje RAS vrši stručnu analizu projekta. Stručna analiza se podnosi Ministarstvu privrede Republike Srbije koje donosi odluku o nivou odobrenih subvencija. Procedura konkurisanja za subvencije se završava činom potpisivanja Ugovora o dodeli sredstava podsticaja između Ministarstva privrede Republike Srbije i investitora.

2.10. Koje obaveze mora ispuniti investitor ukoliko mu se odobre subvencije?

Investitor koji sa Ministarstvom privrede Republike Srbije zaključi Ugovor o dodeli sredstava podsticaja obavezuje se da:

- » će održati investiciju u jedinici lokalne samouprave u periodu od najmanje pet godina nakon realizacije projekta, ukoliko je reč o velikom investitoru, odnosno u periodu od najmanje tri godine nakon realizacije projekta, ukoliko je reč o malom/srednjem investitoru
- » neće smanjivati dostignuti broj zaposlenih u periodu od najmanje pet godina nakon realizacije projekta, ukoliko je reč o velikom investitoru, odnosno u periodu od najmanje tri godine nakon realizacije projekta, ukoliko je reč o malom/srednjem investitoru
- » će svakom novom zaposlenom redovno isplaćivati ugovorenu zaradu

Ukoliko investitor ne ispuni gore navedene razloge, Ministarstvo privrede ima pravo da raskine Ugovor o dodeli sredstava podsticaja i naplati sredstva obezbeđenja (biće objašnjeno u nastavku).

2.11. Kako se isplaćuju subvencije odobrene investitoru?

Ugovorom o dodeli sredstava podsticaja se definiše isplata subvencija u nekoliko godišnjih rata. Investitor stiče pravo na dodelu rate nakon što za tu godinu ispuni uslove za ulaganja u osnovna sredstva i novozaposlene i podnosi zahtev za isplatu subvencija Ministarstvu privrede Republike Srbije zajedno sa izveštajem ovlašćenog revizora (kojim se dokazuju da su izvršena neophodna ulaganja i zapošljavanja) i bankarskom garancijom koja garantuje povraćaj isplaćenih sredstava (ukoliko investitor ne ispuni obaveze predviđene Ugovorom o dodeli sredstava podsticaja).

3. Subvencije za ulaganja u proizvodnju prehrambenih proizvoda

Uredbom o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja u oblasti proizvodnje prehrambenih proizvoda ("Službeni glasnik Republike Srbije, broj 1/2019) (u nastavku: Uredba) predviđene su subvencije za investitore koji ulože u projekte iz oblasti proizvodnje prehrambenih proizvoda, odnosno iz oblasti prerade proizvoda poljoprivrede, šumarstva i ribarstva radi dobijanja hrane za ljude ili životinje, kao i različitih međufaznih proizvoda.¹ Imajući u vidu da je Uredba u najvećem delu identična Uredbi o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 1/2019), koja je opisana u prethodnom poglavlju, u ovom poglavlju ćemo ukratko opisati ključne specifičnosti Uredbe.

Sredstva se mogu dodeliti za investicione projekte ukoliko je vrednost ulaganja u materijalna i nematerijalna sredstva (nabavka osnovnih sredstava, dugogodišnji zakup poslovnih prostorija i finansijski lizing) preko 2.000.000 EUR, a broj novih radnih mesta (na neodređeno vreme) preko 30.

¹ Delatnosti koje se smatraju trgovinom na malo proizvodima proizvođača koji poseduju svoje radnje (na primer, pekare i mesare) ne spadaju u proizvodnju prehrambenih proizvoda i za projekte u ovim delatnostima se sredstva ne mogu dodeliti

Maksimalan iznos sredstava koji se može odobriti investitoru se kreće od 3.000 EUR po novozaposlenom ili 20% opravdanih troškova bruto zarada (za ulaganja u najrazvijenije opštine) do 7.000 EUR po novozaposlenom ili 40% opravdanih troškova bruto zarada (za ulaganja u devastirane opštine), što je identično podsticajima za ulaganja u proizvodni sektor i sektor servisnih centara, koji su opisani u prethodnom poglavlju. Prethodno utvrđen iznos se može uvećati za:

- » 20% opravdanih troškova za ulaganja u materijalna i nematerijalna sredstva u iznosu do 20.000.000 EUR
- » 10% opravdanih troškova za ulaganja u materijalna i nematerijalna sredstva u iznosu od 20.000.000 EUR do 40.000.000 EUR
- » 5% opravdanih troškova za ulaganja u materijalna i nematerijalna sredstva u iznosu većem od 40.000.000 EUR

4. Autori

Bojan Radojičić
Rukovodeći partner

Radno angažovanje: Bojan Radojičić je rukovodeći partner i direktor u WTS Porezi i Finansije d.o.o. Kao direktor kompanije odgovoran je za obezbeđenje usluga najvišeg kvaliteta koje kreiraju dodatnu vrednost i sigurnost za klijente. Zadužen je za rukovođenje najkompleksnijim projektima iz oblasti poreskog i finansijskog konsaltinga, kao i za kooperaciju sa ostalim WTS firmama širom sveta. Zajedno sa ostalim članovima tima kojim rukovodi, Bojan Radojičić je zaslužan za poverenje velikih korporativnih sistema, koji su odabrali WTS za svog savetnika. Iza sebe ima više od 200 projekata u oblasti finansijskog konsaltinga, poreskih i due diligence analiza, transfernih cena

Obrazovanje i edukacija: Master ekonomista, Ekonomski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Srbija, Specijalističke studije za transferne cene na Pravnom fakultetu, Univerzitet u Beogradu. Profesionalno usavršavanje pre svega stiče kroz aktivno učešće u međunarodnim poreskim i finansijskim konferencijama u vodećim svetskim zemljama.

Članstva: Srpska Asocijacija Menadžera (SAM), član UO Tursko-Srpskog Privrednog Udruženja

Srećko Ćosović
Menadžer – Finansijsko savetovanje
i transferne cene

Radno angažovanje: Srećko Ćosović je menadžer u WTS Porezi i Finansije d.o.o. Zadužen je za savetovanje stranih investitora u pogledu investicija, analize finansijskih i poreskih efekata prekograničnih i interkompanijskih transakcija, pripreme biznis planova, procene vrednosti kompanija, dobijanja državnih subvencija i povoljnih izvora finansiranja od strane državnih institucija, kao i merdžera i akvizicija. Takođe, angažovan je na polju konsaltinga u oblasti međunarodnog oporezivanja i oporezivanja stalnih poslovnih jedinica. Autor je više stručnih članaka na renomiranim internet portalima na temu međunarodnog oporezivanja, sa posebnim osvrtom na BEPS regulativu.

Obrazovanje i edukacija: Master ekonomista, Ekonomski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Srbija- smer: Strategijski finansijski menadžment. Kontinuirano profesionalno usavršavanje stiče kroz aktivno učešće na međunarodnim poreskim i finansijskim konferencijama.

5. O WTS Srbija

WTS Porezi i Finansije d.o.o. je kompanija za finansijsko savetovanje osnovana u januaru 2009. godine, pod nazivom ADM Solutions d.o.o. Mi smo članica WTS Global, nemačke mreže nezavisnih konsultantskih firmi iz preko 100 zemalja sveta. Naš portfolio usluga se odnosi na poresko savetovanje, finansijsko savetovanje, računovodstvo, poslovno i pravno savetovanje i edukaciju iz oblasti poreza i finansija.

Proaktivnim pristupom nudimo usluge koje kreiraju vrednost za naše klijente. Obezbeđujemo efikasno finansijsko upravljanje kroz poreska rešenja, optimizaciju troškova, umanjena rizika i poboljšanje ključnih parametara poslovanja. Kao član WTS-a, u saradnji sa partnerskim firmama širom sveta, u mogućnosti smo da steknemo i prenesemo globalna znanja na naše tržište. S druge strane, ostajemo fokusirani na stvarne lokalne potrebe naših klijenata. Na taj način stvaramo novu dodatnu vrednost za postojeće i buduće klijente.

5.1. Kontakt

WTS Porezi i Finansije d.o.o.
Vojvode Stepe 32, Belgrade
T: +381 396 27 44
M: +381 60 70 330 40
E: office@wtsserbia.com
www.wtsserbia.com
www.wts.com